

باغ نظر کازرون

خواجه علی قلی خان افشار، در سال ۱۱۵۰ هجری قمری، در جنوب غربی شهر کازرون و به فاصله‌ی کمی از شهر، باغی احداث کرد که چون تاریخ آن با کلمه‌ی (نظر) مطابقت داشت، به (باغ نظر) موسوم و معروف گردید. این باغ یکی از جاذبه‌های دیدنی و نیز آثار تاریخی کازرون بشمار می‌آید. باغ نظر به واسطه‌ی زیبایی و خرمی‌اش در فصول سال، محل استراحت و پذیرایی و خواب گاه بسیاری از شاهان و شاه زادگان و حکام و بزرگان و دیگر رجال ایران و فارس و کشورهای خارجی بوده است، که به محض ورود به کازرون، به باغ نظر وارد می‌شده‌اند. نام این باغ با نام نارنج و بهارنارنج عجین است. باغ نظر، دارای چهار خیابان است که در یک تقاطع به صورت چهارراه، همدیگر را قطع می‌کنند. طول خیابان بزرگ حدود ۲۰۸ متر و طول خیابان کوچک‌تر حدود ۱۳۵ متر می‌باشد. در حواشی خیابان‌های مزبور درخت نارنج زیادی به ردیف غرس شده، که برزیبایی باغ افزوده است. مساحت باغ نظر را نیز ۳/۵ تا ۵ هکتار نوشته‌اند، و درختان آن عموماً مرکبات، به خصوص درخت نارنج، بکریایی، انار و خرما است. وجه تسمیه باغ نظر این است که اگر نظر را به حروف ابجد تبدیل سازیم سال ساخت این باغ بدست می‌آید یعنی سال ۱۱۵۰. زنال سایکس (Sykes) انگلیسی در کتاب (هشت سال در ایران) درباره‌ی این باغ می‌نویسد: (در این باغ، طرفین خیابانی که دوپست متر طول آن است، درخت نارنج غرس شده، که در هیچ کجا نظیر ندارد.) در کنار درب ورودی و قدیمی باغ نظر، گودال عمیقی بود که در سال ۱۳۱۰ هجری قمری، به وسیله‌ی حسن قلی خان (نظام السلطنه) احداث شده، و ماده‌ی تاریخ آن، اثر شیخ محمد خان ایزدی کازرونی، روی یک قطعه سنگ مرمر و بر پیشانی باغ، نصب گردیده بود. این گودال عمیق از آب قنات پر می‌شد و به‌صورت دریاچه‌ی مصنوعی نسبتاً کوچکی درآمد بود و خیلی زیبا و تماشایی بود. این دریاچه یا برکه، بعدها خشک و بی‌مصرف ماند که به (گود باغ نظر) معروف بود، و در سال‌های اخیر از آوار پر شده و روی آن بناهای مسکونی ساخت شده است. در سمت راست در ب چوبی سابق باغ نیز آب انباری بود که بعد از خشک شدن برکه‌ی مزبور، بنا شده بود که در تعمیرات و تیرات جدید باغ، آب انبار مزبور هم از میان رفته است.

منبع:

<http://g-sh-k.blogfa.com/post۱۳-.aspx>
<http://fa.wikipedia.org/>
<http://www.aryantalk.com/showthread.php?۶۸۹۹>
<http://www.kazeroonema.ir/fa/vip/txt/۱۱۲۵/۱۸۹>

سرای مشیر

سرای مشیر یا گلشن شیراز نام مکانی است در شیراز که در انتهای جنوبی بازار وکیل در گوشه شرقی آن قرار گرفته است. این مکان در دوره قاجاریه توسط میرزا ابوالحسن خان مشیر الملک بنا گذاری شده است. این سرا دارای طرح و نقشه‌ای دایره‌ای (هشت گوش) است. سر در ورودی سرای مشیر، دو طبقه کاشی کاری شده دارد و در زیر آن کتیبه‌ای کاشی کاری شده قرار دارد که زمینه لاجوردی دارد و خط نستعلیق عبارت سرای گلشن بنای مرحمت پناه حاجی میرزا ابوالحسن خان مشیرالملک شیرازی را نشان می‌دهد. در پایین کتیبه، دو سنگ مرمری قرار گرفته که روی آن‌ها عبارتی در بیان اهداف تأسیس سرا، حک شده است و در پایان تاریخ ۱۲۸۲ هجری قمری قید شده است. در دو طرف این دو سنگ، دو حاشیه کاشی کاری وجود دارد که با شاخ و گل و برگ، تزیین شده است. سرای مشیر دو طبقه است که کف پوش طبقه اول از قله سنگ و طبقه دوم سنگ و آجر است. در هر طبقه حجره‌هایی وجود دارد و در جلو حجره‌ها، ایوانی قرار گرفته است. حجره‌های طبقه دوم یکتو هستند و مرزهای لچکی آن‌ها کاشی کاری شده است. سه رشته پلکان در سه ضلع مختلف طبقه اول را به طبقه دوم متصل می‌کند. طبقه یا اشکوب دوم در لبه ایوان دارای فخرمدین است. حجره‌های طبقه اول، تودرتو هستند و به وسیله راهرویی به حیاط وصل می‌شوند. این حجره‌ها درهای چوبی منبت و مشبکی دارند که از چوب ساج ساخته شده‌اند. دو پله که از دو تخته سنگ یک دست ساخته شده، در ورودی این مکان به سوی دالان ورودی قرار دارد. در عرق چین سقف دالان ورودی ترنج‌هایی بر قطعات کاشی کاری وجود دارد. مدخل ورودی سرا، کاسه پوش بزرگی است که به یک شاه تویزه تکیه کرده است. در وسط حیاط حوض بزرگ هشت ضلعی‌ای قرار دارد که لبه و پاشویه آن از سنگ‌های مختلف یکپارچه ساخته شده است و سه فواره دارد. در چهار طرف این حوض، باغچه‌هایی قرار گرفته است و در آن درخت نارنج پرورش یافته است. کف پوش این مکان، قطعات کوچک سنگ است. در ضلع شمالی این بنا، در فضای بسته هشت ضلعی، ساختمان‌هایی قرار گرفته که سقف مرتفعی دارند که کاشی کاری و مقرنس کاری شده است. در وسط گنبد آن نیز، بادگیری وجود دارد که در دهانه آن اشعاری شامل نام چهارده امام، با خط نستعلیق بر روی کاشی حک شده است. در ضلع جنوبی حیاط تالار و اتاق‌هایی در بخش‌های بالا و پایین قرار دارد. در ضلع شرقی و غربی حیاط، مغازه‌ها و راهروهایی وجود دارد که در مغازه‌ها همگی ارسی‌های چوبی است که با شیشه‌های رنگی تزیین شده است. معماری این بنا، از معماری کاروانسراهای صفوی گرفته شده است. در زمان پهلوی به دستور فرح دیبا، کاشی‌های ریخته و درک‌های فرسوده این بنا مرمت شد. این بنا با رنگ زرد و طرح‌های گلدانی سبک اختلاط را معرفی می‌کند که در زمان قاجاریه رایج شده بود. این بنا در سال ۱۳۴۷ هجری شمسی با شماره ۴۲۴ در سازمان میراث فرهنگی به ثبت رسیده است.

منبع:

<http://www.beytoote.com/iran/bastani/moshir.html>
<http://www.iranshahrsaz.com/showthread.php?tid=۲۴۳>

